

Процедура за поступање са умрлим лицима

Верзија	Датум	Ознака	Деловодни број	Израдио/ла	Одобрио/ла
1	26.02.2018.	ОП 04		др Марко Петровић, дипл. правник Диана Гавриловић	Комисија за предлагање и усвајање процедура

Верзија	Датум	Разлог измене	Израдио/ла	Одобрио/ла
			Директор Проф. др Зоран Радојичић МП	

1. СВРХА

Сврха ове процедуре је једнообразан начин поступања са умрлим лицима/пацијентима, било да су преминули током хоспитализације на УДК, током транспорта из друге здравствене установе ка УДК (у овом случају наведена процедура је примењива једино уколико је транспорт окончан на територији УДК) или уколико је пацијент преминуо у транспорту из УДК ка другој здравственој установи.

2. ОБИМ ПРИМЕНЕ И ПОЉЕ ПРИМЕНЕ

Ова процедура је применљива на одељењима УДК где наступи смрт пацијента, у пријемној амбуланти УДК (уколико је смрт наступила током транспорта пацијента из друге здравствене установе ка УДК, а транспорт је окончан на територији УДК), као и у транспортном возилу УДК (уколико је смрт наступила у транспорту из УДК ка другој здравственој установи), и односи се на рад свих медицинских сестата/техничара, лекара, помоћног медицинског особља и административних радника запослених на клиници, а који су укључени у процедуру поступања са умрлим лицем.

3. ОДГОВОРНОСТИ

За спровођење ове процедуре, у свом домену рада, одговорни су медицинске сестатре/техничари, лекари, помоћно медицинско особље и административни радници.

4. СПИСАКСКРАЋЕНИЦА

УДК	Универзитетска дечја клиника
МС/МТ	медицинска сестра/медицински техничар

5. ДЕФИНИЦИЈЕ

/

6. ДЕТАЉАН ОПИС ПРОЦЕДУРЕ (ИЛИ ДЕТАЉАН ОПИС ПРОЦЕСА, ПОСТУПКА)

а) Поступак са пацијентом који је преминуо током хоспитализације на УДК

Након што је, по извршеном детаљном прегледу необученог леша, надлежни лекар на одељењу УДК на којем је пацијент преминуо, потврдио смртни исход, потребно је да се учини следеће:

1. **надлежни лекар у температурно-терапијску листу уписује смртни исход (exitus letalis),** као и датум и време настанка смрти. Потврђује својим потписом и факсимилом;
2. **надлежни лекар у декурзус уписује смртни исход (exitus letalis),** датум и време настанка **смрти**, као и непосредне околности које су довеле до смртог исхода.
3. **Мс/мт на одељењу УДК на којем је пацијент преминуо уклања сва вештачка помагала пласирана у/на пацијента током лечења** (ендотрахелани тубус, венске брауниле, артеријске брауниле, газе, фластери, централни венски катетери, уринарни катетери, ректални катетери, назогастричне сонде, орогастричне сонде и слично);
4. **преминули пацијент се измери,** а телесна тежина се уписује на Показницу леша;
5. **надлежни лекар попуњава Показницу леша,** печатира и потписује;
6. **преминулом пацијенту се завојима веже врх браде за потиљак,** оба горња екстремитета за предњу страну грудног коша, један доњи екстремитет за други, док се на једно од стопала качи Показница леша.
7. **надлежни лекар попуњава два примерка Спроводнице леша,** печатира их и потписује;
8. **преминули пацијент се смешта у мртвачку врећу,** која се закопчава, а на њену горњу површину се качи један примерак Спроводнице леша;
9. **потребно је оставити у болесничкој постељи преминулог пацијента два сата након наступања смрти,** након чега се преминули у мртвачкој врећи транспортује у пратњи мс/мт одељења УДК на којем је пацијент преминуо до Капеле УДК где се преминули оставља у мртвачкој врећи до даљњег;
10. **други примерак спроводнице остаје у Историји болести** након што је спроводницу потписао радник капеле који је преузео тело и портир УДК који је предао тело.
11. **уколико је родитељ/старатељ присутан на клиници у тренутку наступања смрти пацијента,** надлежни лекар, након што је потврдио смртни исход пацијента, обавља разговор у којем образлаже медицинске разлоге који су довели до смртог исхода пацијента, након чега омогућава родитељу/старатељу да проведе примерени временски период поред преминулог пацијента, најдуже до транспорта леша у Капелу УДК; у том случају, претходно поменуто свезивање леша и постављање у мртвачку врећу се одлаже до непосредно пред транспорт леша у Капелу УДК (а обавља се непосредно након што је родитељ/старатељ замољен да напусти одељење на којем је пацијент преминуо).
12. **уколико родитељ/старатељ није присутан на клиници у тренутку наступања смрти** пацијента мс/мт одељења УДК на којем је пацијент преминуо шаље телеграм на боравишну адресу родитеља/старатеља (понедељак - петак од 08 до 19 часова, суботом од 08 до 15 часова), у којем обавештава старатеља о месту и времену наступања смртог исхода

пацијента, као и времену и месту где родитељ/старатељ мора да се јави ради предузимања даљих корака; уколико родитељ/старатељ контактира клинику пре него што му је уручен телеграм, саветовати му да се лично јави на одељење где је пацијент преминуо, где ће му у непосредном разговору бити саопштен смртни исход пацијента

- по пристизању родитеља/старатеља на одељење где је пацијент преминуо, надлежни лекар обавља разговор у којем образлаже медицинске разлоге који су довели до смртог исхода пацијента

13. Документација коју надлежни надлежни лека,р а према доступним подацима, попуњава у сарадњи са мс/мт на одељењу УДК на којем је пацијент преминуо, било да је родитељ/старатељ/хранитељ био присутан у тренутку наступања смрти или не:

Показницу леша- ставља се на екстремитет леша;

Спроводницу за пренос леша (у два примерка);

Изјаву родитеља/старатеља о идентификацији преминулог детета и обавезама о сахрани (у два примерка);

Потврду о смрти (у три примерка);

Захтев за презуимање и кремацију (у два примерка), а по потреби и према законом утврђеним ситуацијама;

Захтев за клиничку обдукцију заједно са отпусном листом (у 1 примерак);

Клиничка обдукција и судско-медицинска одбукција се захтевају у складу правилима прописаним у Закону о здравственој заштити (IX. Утврђивање времена и узрока смрти и обдукција умрлих лица).

Одредбама из члана 222. став 2, тачке 1, 2, 3, 4 и 9 Закона о здравственој заштити ["Службени гласник РС", бр. 107/2005, 72/2009 (други закон), 88/2010, 99/2010, 57/2011, 119/2012, 45/2013 (други закон), 93/2014, 96/2015, 106/2015, 113/2017 (други закон)] предвиђене су околности у којима се, у случају смрти пацијента у здравственој организацији стационарног типа, одређује вршење обдукције, у овом случају клиничке обдукције.

Као што произлази из цитиране законске одредбе у свим овим случајевима законодавац је предвидео да се обдукција ОБАВЕЗНО врши. У Закону о здравственој заштити не постоји одредба којом је предвиђено да се у случају потребе вршења обдукције тражи било каква

сагласност чланова уже породице умрлог лица. С обзиром на такво стање ствари - консеквентно - чланови уже породице умрлог лица нису законом овлашћени да утичу на спровођење одлуке о вршењу клиничке обдукције када је она донета у случајевима предвиђеним одредбама из члана 222. став 2, тачке 1, 2, 3, 4 и 9 Закона о здравственој заштити.

Затварање историје болести обавља се по уобичајеним утврђеним правилима, док се примерак отпусне листе предаје родитељима/старатељима

Родитељи/старатељи имају право на одбијање клиничке обдукције (али не и судско-медицинске обдукције); у том случају неопходно је да потпишу сагласност о целокупном току лечења пацијента на УДК.

- по комплетирању података у свим горе наведеним документима, родитељи/старатељи се у пратњи мс/мт одељења УДК на којем је пацијент преминуо спроводе до Капеле УДК, где им се омогућује непосредан приступ телу преминуле особе, након чега се родитељи/старатељи упућују у РЈ Капела ЈКП „Погребне услуге”.

- личне ствари пацијента предају се родитељима/старатељима

- свако поступање са преминулом особом, као и разговори са родитељем/старатељем преминулог пацијента, морају се обављати са пијететом и примерено ситуацији

б) Поступак са пацијентом који је преминуо током транспорта из друге здравствене установе ка УДК (у случају да је транспорт окончан на територији УДК)

Уколико се пацијент упути из друге здравствене установе у УДК, премине током транспорта ка УДК (а лекар у транспорту потврди смртни исход), а транспорт се оконча на територији УДК, потребно је урадити следеће:

1. **уколико лекар у транспорту обавести лекара специјалисту амбулантно-пријемне службе УДК** да се у пристиглом транспортном возилу налази преминули пацијент, лекару у транспорту се саветује да без одлагања контактира надлежну службу МУП, по чијим ће се директивама даље руководити;
2. **уколико лекар у транспорту унесе унутар зграде УДК особу за коју је раније потврдио смртни исход**, лекар специјалиста амбулантно-пријемне службе УДК физикалним прегледом утврђује да се пред њим налази преминула особа, након чега контактира надлежну службу МУП-а, а даљи кораци се предузимају у складу са директивама надлежне службе МУП-а.

3. начини се службена белешка о околностима пристизања транспортне екипе са преминулом особом на УДК; службена белешка мора бити потписана од стране лекара транспортне екипе установе која је упутила пацијента и од стране надлежног лекара УДК

Напомена: У наведеној ситуацији, не отвара се историја болести, нити се пацијент заводи у протокол амбулантних прегледа.

Напомена: У случају да у тренутку пријема на УДК пацијент не даје знаке живота, али се активно спроводи реанимација од стране транспортне екипе установе која је упутила пацијента, тада се према пацијенту опходи према Протоколу за директан пријема пацијента на Одељење интензивне неге.

в) Поступак са пацијентом који је преминуо током транспорта из УДК ка другој здравственој установи

Уколико се пацијент, из било ког разлога, упути из УДК ка другој здравственој установи, а дође до погоршања здравственог стања пацијента које захтева примену мера реанимације, непоходно је упутити се ка најближој здравственој установи у којој је могуће спровести мере реанимације, уз преферабилну претходну најаву телефонским путем.

У случају активног спровођења реанимације у тренутку доласка у другу здравствену установу, даље поступање са пацијентом се спроводи у складу са протоколима установе у којој је транспорт окончан.

У случају да пацијент премине током транспорта из УДК ка другој здравственој установи, а да лекар из транспортне екипе потврди смртни исход, потребно је по потврди смртог исхода окончати транспорт (преферабилно у најближој здравственој установи или станици МУП-а), након чега је потребно обавестити надлежну службу МУП-а, по чијим се директивама спроводе наредни кораци.

Потребно је сачинити службену забелешку, коју потписују сви чланови транспортне екипе.

7. ДОКАЗИ

РБ	НАЗИВ ДОКАЗА	АРХИВИРАЊЕ			ОДГОВ.
		МЕСТО	НАЧИН	РОК (ГОД.)	

1.	Историја болести	Архива	Писана форма	Трајно	Архивар
2.	Показница леша	На пацијента	/	/	/
	Изјава родитеља о идентификацији преминулог детета	1 примерак у Историји болести 1 примерак у капелу	Писана форма	Трајно	Архивар
	Потврда о смрти	3 примерка 1 примерак остаје у Историји болести, 2 примерка Матичару	Писана форма	Трајно	Архивар
3.	Спроводница леша	1 примерак у капелу 1 примерак у Историји болести	Писана форма	Трајно	Архивар
4.	Захтев за презуимање и кремацију	1 примерак у капелу 1 примерак у Историји болести	Писана форма	Трајно	Архивар
5.	Захтев за клиничку обдукцију	1 примерак се шаље на Институт за патологију,	Писана форма	Трајно	Архивар

